

"Oj, sv. Hubert ..."

Razmišljanje o lovu in lovcih

Kako pisati o lovu za bralce *Planinskega vestnika*? Sklepam namreč, da večji del njih o lovu in lovcih ne razmišlja naklonjeno. Po drugi strani pa vem, da so tudi med lovci mnogi srčni gorniki širokega duha in silnih čustev, med njimi tudi taki, ki so o lovskem genu v sebi razmišljali in pisali. Zato si drznem pred tako izbranim bralstvom razgrniti nekatera svoja spoznanja in misli o lovu in lovcih ...

V planinah so cilji alpinista vedno visoki, vsaj naporni, često tudi nevarni. /.../ Vse drugače je na lovu. Kdo drug doživlja tolike izpovedi narave kakor lovec, kdo prisluškuje njenim utripom ob vsakem letnem času, ob vsaki dnevni uri, ob vsakem vremenu?"¹

Tedaj: rojevamo se tudi taki, ki imamo v svojih genih še živ lov – in zato smo lovci. To smo kot dediščino prejeli ob spočetju. Naravo doživljamo zelo intenzivno, gosto; še posebej divjad, saj lovci v njej ne vidimo le lepote stvarstva: četudi le

podzavestno, tudi plen, ali si to priznamo ali ne.

In ko sem prišel do tega spoznanja, sem se zdrznil in začel vrtati vase: ponoči, ko so misli čistejše; na prežah, v dolgih urah čakanja; ob uplenjeni živali ... A zmerom le sam v sebi, zakaj tisti pravi lov doživljamo le sami in njegovo gostoto delimo morebiti le z najožjimi prijatelji. Ali pa z nikomer.

Najraje čakam v Tihih rupah. Tako sem le zase poimenoval odmaknjeni del gozda za Križno goro, gor na robu idrijskih globač. Tako čudno me privlači ta kraj, skoraj strah me je ponoči v njem in hkrati nedopovedljivo lepo! Dolga in ozka zajeda, ponekod poglobljena v vrtačo, drugje poravnana v mraziščno jaso ali

Franc Černigoj

dvignjena v raztrgan greben, iztegnjena med gosto poraščenima strmima bregovima na dnu gorskega gozda. In tišina, tista strašna tišina, ki me vsega napolni, da sem težak od nje in mi začne brniti v glavi, kot da se telo brani pred njo z zvokom, ki ga ustvarja samo v sebi. In ko zašumi v gozdu, bodisi da je to šum živali ali nenadnega vetriča, je kakor odrešenje ...

Pesnik Mart Ogen, moj umrli prijatelj, je to občutje takole ujel v besede: *"In zdaj je v gozdu noč in tišina. Ne, ne tišina. Čuj, kako se šepetaje pogovarjajo drevesa. In grmi. In trave. In kamni. Pogovarjajo se z glasovi vetra, časa, mesečine. In če se potrudiš, če v sebi najdeš še drevo ali travo, potem boš spoznal te glasove, razumel boš glasove neba in potokov, razločil boš šepet gozdov in skal. Prisluhni vase: slišiš, kako šelestiš?"*² Tako je za nas, ljudi z lovskim genom v sebi, zaradi lova življenje na tem svetu polnejše. Odprejo se nam nove možnosti

¹ France Avčin: Na jelena, *Kjer tišina šepeta*. MK, Ljubljana, 1965.

² Mart Ogen: V gozdu. *Na morju in v gozdu*. DZS, Ljubljana, 1979.

vznemirljivih doživetij. Kadarkoli lahko gremo s puško v lovišče. In smo, če o tem razmišljamo ali ne, če si priznamo ali ne – gospodarji nad življenjem in smrtjo. To pa je osupljiva moč; človek se kar ustraši, ko začne o tem tako razmišljati. In tu se sedaj začne tisto, kar loči lovca od lovca. Vse je v tem, ali smo sposobni to strašno možnost obvladovati z razumom in srcem.

Pravemu lovcu je resnično težko, ko se po strelu v njem sprosti napetost. Podobno je kdaj v nas po mejnih doživetjih – izpraznjeni smo in hkrati do roba polni. Zakaj sploh lovimo? In to v današnjem času, ko za preživetje to ni več potrebno? Da zadostimo tistemu lovskemu genu, ki je ostal v nas iz pradavnine!? Ki se je oblikoval v nas skozi stotisoče let? Ali imamo pravico do te zadostitve? Naj spet pokličem na pomoč Franceta Avčina:

*"Če skozi lov bolj polno doživljamo sebe in naravo, čemu bi to težnjo v sebi potlačili? Lovec v doživljanju narave vse življenje ostane otrok, srečen otrok Narave. A brez smrti pri resničnem lovu ne gre. Na lovu se skrivnost smrti združuje s skrivnostjo življenja. Preblizu nam je žival in hkrati predaleč, da bi vedeli, kaj žival je."*³

Naj pristavim še misel Aleksandra Guzelja: *"Vsakdo sam odgovarja za svoja ravnanja, vsakdo si mora sam odgovoriti,*

*kakšen je njegov odnos do živali in do njene smrti."*⁴

In ker nikoli ne bom zmožni in znal bolje povedati o svoji zapisanosti lovu, naj navedem še tole. Saj še danes, po skoraj sto letih, lovci čutimo s Francetom Starovaškim:

"Oj, sv. Hubert, ti moj nebeški prijatelj in zavetnik, hvala ti iz dna srca za milost, da si me zapisal med svoje učence! Kolikokrat sem iskal miru in tolažbe pod tvojim vodstvom! Kolikokrat je ozdravela bolna duša, gledajoč vse ono, kar ti nudiš in daš onim, ki te ljubijo, ki ti zvesto služijo! Kako grd bi bil ta svet brez tvojih darov! Kako težka bi bila hoja po blatni cesti življenja, da ni tvojih blagih rok, ki vabijo človeka v tvoj raj, kjer nam odkrivaš svoje čudeže in svojo lepoto! Oj, sv. Hubert, izprosi mi milost, da se bom veselil tvojih darov, še veliko let! /.../

Tukaj na Čavnu, pa tudi drugod, bi te častil in slavil! Vidim še prav dobro, hodim lahko in brez posebne težave prinesem svojih 85 kilogramov iz doline gori na čavenski greben. Ko pa se ušibi moja grba, ko mi bo zastajala sapa, ko bo motno moje oko, ko se bo tresla moja roka, da mi ne bo moči ujeti muhe na puški; ko izpolnim, kar nameravam, potem pa, sv. Hubert, me pokličite na zadnji veseli pogon! Svojim lovskim prijateljem naročam pa že danes: prinesite mi s Čavna šopek, spleten iz rdečih planinskih

1 Kalarjeva dolina za Križno goro: na sredi opuščena domačija ...

Foto: Franc Černigoj

2 Preža v Snežni rupi za Križno goro

Foto: Franc Černigoj

*rožic, iz plavega pospančka in belih planink; a ne potrgajte preveč tega božjega cvetja! Zatakните ta zadnji pozdrav za trak mojega starega zelenega klobuka, da bo sv. Hubert takoj vedel in znal, kdo sem, in položite mi na srce zeleno smrekovo vejico, da jo poneseš v svojem in vašem imenu NJEMU v čast in hvalo!"*⁵

In še za konec:

*"Toplo mi je leglo okrog srca iz same hvaležnosti, da mi je dano biti lovec. /.../ Sem pridite k molitvi, v tihi nočni gozd stopite! Toda, mar ni že vse žitje v gozdu, šeleš listja v vejah kot tiha molitev, nema hvalnica Naravi?"*⁶ ○

Franc Černigoj je upokojeni učitelj materinščine, pesnik in pisatelj z Gore nad Vipavsko dolino, predvsem pa zapisovalec vsakršnih ljudskih spominjanj na tem območju; zapisano gradivo je izšlo v več knjigah in zbornikih.

⁵ Fr. Starovaški: Na Čavnu. *Lovec*, 1922. France Starovaški – psevdonim Franca Žnidaršiča, profesorja v Gorici in Idriji, tudi lovskega pisatelja.

⁶ France Avčin: Na jelena. *Kjer tišina šepeta*. MK, Ljubljana, 1965.

³ France Avčin: Moj edini. *Kjer tišina šepeta*. MK, Ljubljana, 1965.

⁴ Žal si pred leti nisem zapisal vira tega citata, zapisal sem le avtorjevo ime.